

Aan  
de gemeenteraad

**Gemeentebestuur**  
Spuiboulevard 300  
3311 GR DORDRECHT

**Datum** 31 mei 2011  
**Ons kenmerk** SBC/598789  
**Begrotingsprogramma** Alle  
**Betreft** Kadernota 2012

### **Samenvatting**

Met deze kadernota wordt de begroting 2011 geactualiseerd op basis van de actuele inzichten in loon- en prijsontwikkeling, uitgaven en inkomsten. Ook wordt een integrale afweging gemaakt van knelpunten in het huidige beleid en wensen voor nieuw beleid. We hebben vanuit het krappe financiële perspectief alleen de werkelijk onontkoombare knelpunten opgenomen. Tegenover deze knelpunten stellen we dekkingsmaatregelen aan u voor.

De kadernota eindigt door deze inzet met een nagenoeg sluitend perspectief. Waar we in 2012 een tekort hebben van € 1,3 miljoen is vanaf 2013 sprake van een positief resultaat. Het grote verschil tussen 2012 en de latere jaren ontstaat met name doordat de besparingen van Gemeenschappelijke Regelingen pas in 2013 hun volle omvang bereiken.

Met het maken van heldere en consistente keuzes bij deze kadernota bereiden we ons voor op de begroting 2012. In dit raadsvoorstel geven we u ook een prognose van de begroting 2012 en geven we aan hoe we er aan werken om onze ambities te realiseren binnen een financieel sluitend perspectief.

Tegelijk met deze kadernota leggen we als apart voorstel de Grondprognose 2011 aan u voor, die voorheen onderdeel van de kadernota was.

#### **1. Wat is de aanleiding?**

Met de kadernota actualiseren wij de begroting 2011 en stelt de raad uitgangspunten vast om te komen tot een basis voor de op te stellen begroting 2012. Daarnaast gebruiken we de kadernota om u te informeren over ontwikkelingen in financieel beleid.

#### **2. Wat willen we bereiken?**

In het coalitieakkoord is gekozen voor financiële degelijkheid: een reëel sluitende meerjarenbegroting en een structureel toereikend weerstandsvermogen. Om dit te bereiken wordt vastgehouden aan het scenario van € 20 miljoen ombuigingen en hanteren we het uitgangspunt dat rijksbezuinigingen leiden tot herijking van het gemeentelijk beleid en in binsel niet worden gecompenseerd.

Het is onze overtuiging dat het realiseren van deze dubbele financiële doelstelling - een duurzaam financieel evenwicht en een gezond weerstandsvermogen - binnen bereik is, ondanks een financieel minder gunstig perspectief dan Dordrecht gewend is. Hiertoe formuleren wij een aantal uitgangspunten en opgaven. Uitgangspunt is

**Datum** 31 mei 2011

**Ons kenmerk** SBC/598789

en blijft dat de OZB met niet meer dan de inflatie stijgt. Voor alle lokale lasten voeren we een terughoudend tarievenbeleid.

Met het maken van heldere en consistente keuzes bij deze kadernota bereiden we ons voor op de begroting 2012 en blijven we er aan werken om onze ambities voor de stad op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, arbeidsmarkt en duurzaamheid te realiseren binnen een financieel sluitend perspectief.

### 3. Wat gaan we daarvoor doen?

#### Kadernota 2012

Met de voorliggende kadernota wordt het perspectief van de begroting 2011 geactualiseerd. U wordt een aantal uitgangspunten voorgelegd:

- Een herijking van de begroting 2011 op het gebied van onder andere de verwachte rijkskorting op de Algemene Uitkering en besparingen op de DVO's van enkele Gemeenschappelijke Regelingen.
- De autonome ontwikkeling van loon- en prijscompensaties en uitgaven aan Gemeenschappelijke Regelingen.
- De autonome ontwikkeling van de inkomsten door trendmatige verhoging van tarieven en leges en uit de bijstelling van de Algemene Uitkering op basis van rijkscirculaires.
- Het honoreren van een zevental onontkoombare knelpunten.
- En tenslotte het inzetten van een aantal dekkingsmiddelen zoals aanbestedingsvoordelen.

In de bijlage kadernota worden deze uitgangspunten middels een achttal beslispunten aan u voorgelegd.

De kadernota eindigt met een nagenoeg sluitend perspectief. Het grote verschil tussen 2012 en de latere jaren ontstaat met name doordat de besparingen van Gemeenschappelijke Regelingen pas in 2013 hun volle omvang bereiken.

	bedragen x € 1.000			
	2012	2013	2014	2015
<b>Begroting 2011</b>	<b>1.084</b>	<b>3.319</b>	<b>201</b>	<b>-1.616</b>
Herijking begroting 2011	1.727	2.827	3.877	4.927
Autonome ontwikkeling uitgaven	-4.744	-4.000	-3.290	-2.167
Autonome ontwikkeling inkomsten	853	749	766	757
Onontkoombare knelpunten kadernota	-1.847	-2.507	-3.036	-3.517
Dekkingsmiddelen kadernota	1.670	1.670	1.670	1.670
<b>Eindsaldo kadernota 2012</b>	<b>-1.257</b>	<b>2.057</b>	<b>188</b>	<b>53</b>

Deze kadernota legt de basis voor de begroting 2012, we geven u een doorlijk naar de begroting waarin we aangeven welke opgaven we verwachten en hoe we deze gaan aanpakken.

#### Doorkijk naar de begroting 2012: prognose

Op basis van de uitgangspunten van de Kadernota en met de kennis van dit moment hebben wij een prognose gemaakt naar zowel het meerjarenperspectief 2012-2015 als de noodzakelijke versterking van het weerstandsvermogen. Op deze

**Datum** 31 mei 2011

**Ons kenmerk** SBC/598789

wijze stellen wij onszelf in staat te anticiperen op de opgaven die besloten liggen in het traject richting de begroting 2012.

Onderstaande prognose zal de komende maanden nader uitgewerkt worden en bij de Begroting 2012 aan u worden voorgelegd.

Ambitie: anticiperen op het meerjarenperspectief 2012-2015

Zoals gesteld heeft het college de ambitie een reëel sluitende meerjarenraming te hanteren. Hiertoe hebben wij een prognose opgesteld van de begroting 2011 naar de begroting 2012.

Op basis van onze huidige kennis zal de begroting in een negatief perspectief voor 2012 resulteren van € 5,3 miljoen dat na beperkte tekorten in 2013 en 2014 uitmondt in een positief resultaat in 2015.

	bedragen x € 1.000			
	2012	2013	2014	2015
<b>Eindsaldo kadernota 2012</b>	<b>-1.257</b>	<b>2.057</b>	<b>188</b>	<b>53</b>
Algemene uitkering (mei- of junicirculaire 2011)	PM	PM	PM	PM
Omvang structurele effecten burap 2011	PM	PM	PM	PM
Tekort bijstandsuitkeringen	-4.326	-2.815	-1.303	0
Afloop Specifieke Uitkeringen Rijk/Decentralisaties	0	0	0	0
Intensiveringen uit teruglopende rijksinkomsten	PM	PM	PM	PM
Extensiveringspakket 2 & 3 herijkt	273	560	1.069	1.094
<b>Begroting 2012 geactualiseerd</b>	<b>-5.311</b>	<b>-197</b>	<b>-46</b>	<b>1.148</b>

Aan dit perspectief ligt een aantal uitgangspunten, ambities en daarmee soms financiële risico's ten grondslag:

*In de Begroting 2011 (reeds besloten)*

In de begroting 2011 zijn onderstaande maatregelen al volledig ingeboekt, op basis van de ambities van dit college. De ambities uit de Brede Doorlichting en de besparingen bij de Gemeenschappelijke Regelingen zijn op dit moment nog niet volledig gerealiseerd.

- In de begroting 2011 is uitgegaan van het realiseren van de volledige ambitie van de Brede Doorlichting (€ 10 miljoen). Op dit moment is voor € 8,4 miljoen aan innovatieve besparingen gerealiseerd en wordt nog gewerkt aan innovatieve ideeën voor het resterende deel van € 1,6 miljoen die na de zomer worden voorgelegd aan het college. De verwachting is dat met de Brede Doorlichting de afgesproken taakstelling wordt gehaald.
- De volledige realisatie van de vastgestelde en begrote extensiveringen uit pakket 1 van de begroting 2011 zijn eveneens opgenomen in dit meerjarenperspectief.
- Het vasthouden aan de 10%-besparing op onze Gemeenschappelijke Regelingen, zoals ingeboekt bij de begroting voor € 2 miljoen in 2012 en € 4 miljoen vanaf 2013. Op dit moment is deze besparingsopgave nog niet door alle GR-en volledig overgenomen.

**Datum** 31 mei 2011

**Ons kenmerk** SBC/598789

### *In de Kadernota 2012*

Na de ambities die bij de begroting 2011 zijn vastgesteld verwerken we in de kadernota 2012 de ambitie die Drechtwerk heeft uitgesproken.

- De ambitie en het reeds door het bestuur geaccordeerde plan om het tekort bij Drechtwerk van bijna € 2,3 miljoen in 2012 terug te dringen naar een bescheiden overschot in 2015.

### *Prognose van de begroting 2012-2015 (zie voorgaande tabel)*

In de begroting 2012 verwachten we tot slot onderstaande opgaven en ambities te concretiseren.

- De nog te verwerken effecten die volgen uit het bestuursakkoord zoals dat op 8 juni wordt ondertekend, inclusief de effecten van de meircirculaire op de Algemene Uitkering en de Bestuursrapportage 2011 die nu nog beide op pm gesteld zijn in het meerjarenperspectief.
- De ambitie om het tekort bij de SDD op bijstandsverlening terug te dringen van een tekort van € 4,3 miljoen in 2012 naar nul in 2015.
- Het vasthouden aan de afspraak dat rijkskortingen resulteren in 1-op-1 ombuigingen van beleid, specifiek gaat het om decentralisatie-uitkeringen en brede doeluitkeringen waarvan de DU Leefbaarheid en Veiligheid met € 1,3 miljoen per jaar de grootste is.
- Bij de begroting 2011 zijn de extensiveringpakketten 2 & 3 u ter informatie aangeboden. Deze worden na actualisatie ter besluitvorming voorgelegd en zijn nu voornamelijk ter dekking ingezet met een omvang van € 1,1 miljoen in 2015.

Deze aannames en ambities vertalen zich in een aantal risico's die zich zowel kunnen manifesteren in de komende maanden voorafgaand aan het opstellen van de begroting 2012 als tijdens het meerjarenperspectief 2012 en verder.

Dit resulteert in een tweetal opgaven:

1. Het actief sturen op deze aannames en ambities.
2. Het anticiperen op de financiële risico's.

Het college vindt het belangrijk om vanuit het oogpunt van financiële degelijkheid op deze financiële risico's te anticiperen middels een nieuwe extensiveringopdracht 2012-2015. De gedachte is dat hiermee tekorten die zich manifesteren bij de begroting 2012 opgevangen kunnen worden. Deze nieuwe extensiveringen kunnen ook ingezet worden wanneer bij de uitvoering van de begroting 2012 deze risico's zich manifesteren. Bij de begroting 2012 presenteren we deze nieuwe extensiveringen aan u, waarbij we aangeven welke extensiveringen we al bij de begroting 2012 willen inzetten en welke achter de hand worden gehouden voor eventuele tekorten vanaf 2013.

Deze werkwijze is vergelijkbaar met die gehanteerd is bij de begroting 2011 (extensiveringpakketten 2 & 3 werden toen achter de hand gehouden). De verwachting is dat met deze nieuwe extensiveringopdracht voldoende maatregelen worden voorgesteld om eventuele tekorten op te vangen.

### Ambitie: versterking weerstandsvermogen

Naast een sluitend meerjarenperspectief 2012-2015 is er een tweede financiële opgave die met de kadernota wordt ingezet: het op orde brengen van het

**Datum** 31 mei 2011  
**Ons kenmerk** SBC/598789

weerstandsvermogen. Dit heeft het college bij de vaststelling van de jaarrekening 2010 reeds als expliciete ambitie geformuleerd.

Directe aanleiding is het negatieve resultaat van de jaarrekening 2010 dat samen met de tekorten over de jaren 2008 en 2009 zorgt voor een verdere daling van de algemene reserve van de Stad.

Ook laat de jaarrekening 2010 een tekort bij het Grondbedrijf zien ten opzichte van de norm van het weerstandsvermogen van € 12,7 miljoen. In de jaarrekening wordt voorgesteld om nog niet tot verrekening met de algemene Stadsreserve over te gaan, maar het tekort te bezien in relatie tot het weerstandsvermogen. Via de Grondprognose 2011, die u gelijktijdig met deze kadernota ontvangt, wordt u verder geïnformeerd over de achtergrond van het lange termijnresultaat van het grondbedrijf, de vermogenspositie.

*Uit paragraaf weerstandsvermogen bij jaarrekening 2010 (pagina 87)  
Specificatie van de belangrijkste "pompelementen" (bedragen x € 1 miljoen):*

<b>Pompelementen</b>	<b>Stand eind 2010</b>	<b>Risico's</b>	<b>Ratio weerstands- vermogen</b>
Algemene reserve Stad (incl. jaarrekeningresultaat)	€ 29,0	€ 23,5	1,23
Algemene reserve Grondbedrijf	€ 6,8	€ 19,5	0,35
<b>Totaal Stad en Grondbedrijf</b>	<b>€ 35,8</b>	<b>€ 43,0</b>	<b>0,83</b>

Beide factoren leiden er toe dat de ratio van het weerstandsvermogen (0,83) onder de met de raad afgesproken norm (ratio weerstandsvermogen dient minimaal 1 te zijn) uitkomt.

Dit resulteert in twee opgaven:

1. sturen op vrijval incidentele middelen ten gunste van de Algemene Reserve.
2. bezien noodzakelijke omvang weerstandsvermogen in relatie tot de risico's.

Om het weerstandsvermogen te versterken, heeft het college het volgende in gang gezet:

- het met terugwerkende kracht herzien van enkele technische resultaatbestemmingen zoals vastgesteld bij de jaarrekening 2010 en deze herziene bestemmingen ten gunste te laten komen van het jaarrekeningresultaat 2011.
- het waar mogelijk en indien nodig beperken van de uitgaven in 2011 en het hanteren van aangescherpte spelregels voor nieuwe technische resultaatbestemmingen met het oog op een zo gunstig mogelijk jaarrekeningresultaat 2011.
- een kritische doorlichting van de SI-reserve, de IHP-reserve en overige reserves en deze vrij te laten vallen daar waar mogelijk.
- het op basis van de actuele prognose Grondbedrijf 2011 maken van keuzes.
- het actualiseren van de uitgangspunten binnen het systeem van het risicomangement met het oog op een zo reëel en compleet mogelijk beeld van risico's.

**Datum** 31 mei 2011  
**Ons kenmerk** SBC/598789

De verwachting is dat met bovenstaande maatregelen het weerstandsvermogen weer zal voldoen aan de met de raad afgesproken norm. Bij de bestuursrapportage 2011 en de begroting 2012 informeren we u over de voortgang.

**a. Inspraak en communicatie**

Niet van toepassing.

**b. Vervolgtraject besluitvorming**

Nadat u de Kadernota heeft vastgesteld, worden de uitgangspunten verwerkt in de programmabegroting 2012 en u aangeboden in november van dit jaar.

**c. Inclusiefbeleid**

Niet van toepassing.

**4. Wat mag het kosten?**

Niet van toepassing.

**5. Fatale beslisdatum**

Niet van toepassing.

**6. Bij dit raadsvoorstel horen de volgende bijlagen:**

- ontwerp besluit;
- Kadernota 2012.

**7. Voorstel**

Wij stellen u voor:

1. kennis te nemen van het financieel perspectief van de kadernota 2012;
2. de kadernota 2012 en de daarin opgenomen beslispunten 1 t/m 8 (zie bijlage) vast te stellen;
3. de voor de begroting relevante uitgangspunten te laten verwerken in de begroting 2012.

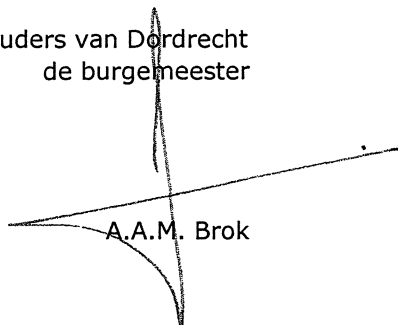


Het college van Burgemeester en Wethouders van Dordrecht  
de secretaris

de burgemeester



J.H. de Baas



A.A.M. Brok

- ontwerp besluit -